

21.3.2024

ARBETSDOKUMENT

om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 och (EU) 2019/472 vad gäller målen för fastställandet av fiskemöjligheter, COM(2023)0771 av den 6 december 2023

Fiskeriutskottet

Föredragande: Pierre Karleskind

Vid skuggmötet den 29 februari 2024 beslutades det att ordföranden skulle utarbeta ett arbetsdokument, så att den nionde mandatperiodens utskottsarbete skulle kunna fortsätta under den tionde mandatperioden, om den nya talmanskonferensen beslutar det.¹

Europeiska kommissionen antog sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om **ändring av förordningarna (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 och (EU) 2019/472 vad gäller målen för fastställandet av fiskemöjligheter** den 6 december 2023.

Den föreslog en strykning av den så kallade femprocentsregeln i vissa fleråriga planer (Östersjön, Nordsjön och de västliga vattnen), vilket innebär att artiklarna 4.6 i förordningarna (EU) 2016/1139² och 2018/973³ och 4.7 i förordning (EU) 2019/472⁴ utgår.

Dessa artiklar är identiska och de har följande lydelse⁵: ”Fiskemöjligheterna ska under alla omständigheter fastställas på ett sätt som säkerställer att sannolikheten är mindre än 5 % för att lekbeståndets lekbiomassa understiger Blim⁶.”

Kort sagt ingår denna femprocentsregel i de fleråriga planerna som en del av det övergripande systemet med bestämmelser som fastställer mål och åtgärder för långsiktig förvaltning av vissa bestånd och fisket på havsområdesnivå. Kommissionen hävdar att bestämmelsen, under vissa omständigheter när det gäller ett visst fiskbestånds status och den kortsiktiga prognosen för dess biomassautveckling, kan leda till en situation som skulle vara oförenlig med de andra bestämmelserna i de fleråriga planerna, särskilt andra skyddsåtgärder som ska vidtas.

Farhågor i samband med förfarandet för förslaget

– Utskottets presentation

Kommissionen lade fram förslaget vid PECH-utskottets sammanträde den 7 december 2023, mindre än 24 timmar efter offentliggörandet. Ledamöterna i PECH-utskottet hade helt enkelt inte tid att bedöma, förstå eller förbereda frågor till kommissionens presentation.

¹ Se artikel 240 i arbetsordningen (”oavslutade ärenden”).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 av den 6 juli 2016 om upprättande av en flerårig plan för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd, om ändring av rådets förordning (EG) nr 2187/2005 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1098/2007 (EUT L 191, 15.7.2016, s. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/2020-12-01>).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/973 av den 4 juli 2018 om upprättande av en flerårig plan för demersala bestånd i Nordsjön och de fisken som nyttjar dessa bestånd, med fastställande av närmare bestämmelser för genomförandet av landningsskyldigheten i Nordsjön, och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 676/2007 och (EG) nr 1342/2008 (EUT L 179, 16.7.2018, s. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/973/2019-08-14>).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/472 av den 19 mars 2019 om upprättande av en flerårig plan för bestånd som fiskas i västliga vatten och angränsande vatten och det fiske som nyttjar dessa bestånd, om ändring av förordningarna (EU) 2016/1139 och (EU) 2018/973 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 811/2004, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007 och (EG) nr 1300/2008 (EUT L 83, 25.3.2019, s. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/472/2019-08-14>).

⁵ Se exempelvis artikel 4.7 i förordning (EU) 2019/472.

⁶ Blim definieras som ”...den referenspunkt för lekbeståndets biomassa, fastställd i bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning från i synnerhet Ices, under vilken reproduktionsförmågan kan vara reducerad”, se t.ex. artikel 2.8 i förordning (EU) 2016/1139.

– Rådets begäran om ett brådskande förfarande

Den 20 december 2023 enades rådet om ett mandat och beslutade att begära att parlamentet, genom ett brådskande förfarande, skulle godkänna rådets ändringar av förslaget. Denna begäran anmäldes därefter till parlamentet den 4 januari 2024. Eftersom det i reglerna föreskrivs att en sådan begäran ska gå till omröstning vid nästa plenarsession var det inte möjligt att organisera en ordentlig diskussion i PECH-utskottet. Begäran gick till omröstning och avslogs den 16 januari 2024.

Många ledamöter uttryckte vikten av att beakta berörda parter åsikter och ha den tid som krävs för att förstå de praktiska konsekvenserna av förslaget för fiskare, särskilt småskaliga fiskare och fritidsfiskare. Ledamöterna beklagade också att detta förfarande skulle hindra dem från att beakta återkopplingen från kommissionens offentliga samråd, som avslutades den 31 januari 2024.

Det kan noteras att ytterligare dialog och samråd mellan institutionerna innan beslut fattas om begäran om ett brådskande förfarande skulle ha varit att föredra. I en anda av gott samarbete skulle bättre dialog och samarbete ha byggt upp en bättre förståelse och banat väg för ett mer konstruktivt arbete mellan institutionerna i denna fråga.

– Samråd med berörda parter och EESK:s yttrande

Efter antagandet av förslaget inledde kommissionen ett offentligt samråd som var öppet fram till den 31 januari 2024. Slutsatserna från samrådet översändes till parlamentet den 15 februari 2024, i form av en skrivelse.

På grundval av svaren på det offentliga samrådet⁷ stödde tre uppgiftslämnare som företräder fiskeri- och beredningssektorn kommissionens förslag, medan de återstående 20 uppgiftslämnarna inte stödde förslaget, och många bad kommissionen att dra tillbaka förslaget. Medlemskapet i den rådgivande nämnden för Östersjön är uppdelat på samma sätt. De uppgiftslämnare som företräder icke-statliga organisationer eller miljöorganisationer ansåg att bestämmelsen i stället för att stryka femprocentsregeln bör ändras för att fastställa tydligare och strängare regler. De beklagade också att förslaget inte åtföljdes av en omfattande konsekvensbedömning.

Den 17 januari 2024 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén sitt obligatoriska yttrande till stöd för kommissionens förslag⁸.

⁷ Se kommissionens webbplats ”Kom med synpunkter”: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14057-Fisheries-correction-to-multiannual-plans/feedback_sv?p_id=32435157

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/sv/our-work/opinions-information-reports/opinions/targets-fixing-fishing-opportunities>

Farhågor och frågor om förslagets innehåll

– Målet med femprocentsregeln

I de fleråriga planerna fastställs mål och åtgärder för långsiktig förvaltning av vissa bestånd och fisken på havsområdesnivå, inbegripet skyddsåtgärder och korrigerande åtgärder vid behov. Dessutom ger de fleråriga planerna flexibilitet genom att göra det möjligt att fastställa fiskemöjligheter inom ett intervall baserat på rekommendationer från Ices.

Femprocentsregeln har inkluderats för att skydda bestånd som är i så dåligt skick att det ur ett fiskeförvaltningsperspektiv är nödvändigt att vidta brådskande åtgärder för att inte äventyra dessa bestånd ytterligare. Kommissionen måste ytterligare klargöra sitt förslag och de underliggande målen för avlägsnandet av artiklarna 4.6 och 4.7 i respektive fleråriga planer för att fullt ut förstå hur åtgärder för att stödja återhämtningen av bestånden bör vidtas på andra sätt.

– Socioekonomiska konsekvenser

Kommissionen hävdar att tillämpningen av femprocentsregeln kan leda till en situation som skulle vara oförenlig med de övriga reglerna i de fleråriga planerna om fastställande av fiskemöjligheter, och som potentiellt kan få allvarliga socioekonomiska konsekvenser.

Enligt den gemensamma fiskeripolitiken måste vi ta hänsyn till samtliga tre hållbarhetspelare (dvs. miljömässiga, ekonomiska och sociala). Å ena sidan skulle denna femprocentsregel kunna vara en extra faktor för den totala tillåtna fångstmängdens volatilitet och hindra fiskesektorns förmåga att investera i och planera för sin framtid. Å andra sidan, som Stockholms universitet nämnde, är resultatet av ohållbara höga kvoter på längre sikt uttömda fiskbestånd och dåliga inkomster för fiskare⁹.

– Lika villkor

Vi måste också komma ihåg **frågan om lika villkor**. Samarbete med tredjeländer som Norge och Förenade kungariket om begränsningar av fisket på gemensamt bestånd är avgörande för att åtgärderna ska vara tillräckliga och effektiva. Det kan övervägas att EU har en större chans att på ett konstruktivt sätt samarbeta med tredjeländer för att uppnå effektiva åtgärder kopplade till artikel 5, snarare än ett fullständigt förbud i enlighet med punkt 4.6 eller 4.7.

– Konsekvensbedömning

Det är oroande att en konsekvensbedömning inte gjordes innan kommissionen antog förslaget, och att det inte begärdes några vetenskapliga bedömningar av t.ex. Ices om konsekvenserna av en strykning av skyddet för fiskbestånden.

En sådan konsekvensbedömning bör också beakta vikten av att upprätthålla lika villkor, särskilt när det gäller våra förbindelser med tredjeländer som Norge och Förenade kungariket.

⁹ <https://www.su.se/stockholms-universitets-ostersjocentrum/nyheter/eu-kommissionen-vill-stryka-femprocentsregeln-i-%C3%B6stersj%C3%B6ns-f%C3%B6rvaltningsplan-1.697378>

– Andra skyddsåtgärder

Kommissionen och vissa berörda parter anser att andra delar av de fleråriga planerna är tillräckliga för att skydda fiskbestånden, till exempel i artiklarna 5, 7 och 8 i respektive fleråriga planer. Dessa artiklar omfattar ett brett spektrum av saneringsåtgärder och skyddsåtgärder, som medlemsstaterna till exempel kan använda för att stoppa fiskeverksamhet under en viss tidsperiod eller för att öka syret i döda områden.

Därför är det viktigt att få ytterligare förklaringar från kommissionen om kopplingarna mellan femprocentsregeln (artiklarna 4.6 och 4.7 i de fleråriga planerna) och de andra skyddsåtgärderna (artiklarna 5, 7 och 8 i respektive fleråriga planer), särskilt mot bakgrund av att dessa andra skyddsåtgärder endast gäller när beståndet redan ligger under Blim. Det kan övervägas att den föreslagna strykningen av bestämmelserna därför skulle kunna strida mot försiktighetsprincipen, som är en grundläggande pelare i EU-lagstiftningen och konceptet hållbarhet som förhindrar efterföljande kostnader, både miljömässigt och ekonomiskt.

– Inverkan på förhandlingarna om total tillåten fångstmängd

Förhandlingarna om total tillåten fångstmängd och kvoter för nästa år kommer att inledas till hösten. Om översynen av de tre fleråriga planerna inte slutförs innan dess förespås en upprepning av förra årets situation. Vissa ledamöter understryker att det i förra årets vetenskapliga utlåtanden från Ices, om sill/strömming från centrala Östersjön och tunga från Skagerrak, endast hänvisade till femprocentsregeln, men att man inte på något sätt rekommenderade att riktat fiske stängs. Man bör komma ihåg att alla avtal om fiskemöjligheter **bygger på vetenskapliga utlåtanden från Ices**, oavsett om denna regel tas bort eller inte.

Överväganden för det fortsatta arbetet

För att detta förslag ska gå vidare är det tydligt att det är viktigt med mer information och förtydliganden om förslagets konsekvenser.

Stabilitet, förutsägbarhet och hållbarhet för våra fiskare är alla mycket viktiga aspekter för att deras verksamhet ska vara både miljömässigt och ekonomiskt hållbar. Det skulle därför vara viktigt att överväga en bredare strategi i denna fråga, inbegripet att överväga alternativ för att uppnå samma mål som anges i förslaget.

Dessa alternativ skulle kunna omfatta en bredare översyn av de fleråriga planerna eller en bredare översyn av hur fiskemöjligheterna beslutas, såsom inkluderandet av fleråriga kvoter. Med tanke på att förslaget endast syftar till att ta itu med problem som under vissa omständigheter kan uppstå, skulle det vara värt att överväga alternativ som specifikt skulle ta itu med dessa omständigheter, i stället för att föreslå en enkel radering.

Det är värt att notera att denna förordning har föreslagits av kommissionen efter rådets beslut att ignorera femprocentsregeln, vilket har lett till en överträdelse av parlamentets och rådets förordning.

Det kommer att vara PECH-utskottets uppgift i det nya mandatet att överväga ytterligare förklaringar och återkoppling från kommissionen och alla berörda parter, och i linje med parlamentets arbetsordning, att överväga vilket förfarande som är lämpligast att tillämpa på detta ärende.